

О два знанствена колоквија и једном научном скупу (регионални), као и о промоцији двије књиге обавјештавају *Информације*.

Бројност, разноликост и озбиљност прилога објављених у трећем свеску часописа *Хисторија* [...] основна су његова карактеристика.

Комплексно сагледавање дјелатности Јосипа Броза Тита, у односу на Истру, Хрватско приморје и Горски котар, даје један општи прилог освјетљавању свестране личности, а и већина осталих прилога говори о историјском путу наших народа и народности, под Титовим водством.

Информативни дио часописа врло је обиман и даје низ корисних приказа, оцјена и обавјештења.

Иако је часопис посвећен регионалној историјској проблематици, прилози објављени у овој свесци су на нивоу југословенских научних достигнућа. Због тога не треба апострофирати неке ситније редакцијске и штампарске пропусте.

Катица Тадић

НАУЧНИ СКУП »НАРОДИ И ЗЕМЉЕ У КУЛТУРИ РАНОГ СРЕДЊЕГ ВИЈЕКА« (»POPOLI E PAESI NELLA CULTURA ALTOMEDIEVALE«)*

У италијанском градићу Сполету, од 23. до 29. априла 1981, одржана је традиционална, 29. по реду, »Settimana internazionale di studio«, овај пут под насловом »Popoli e paesi nella cultura altomedievale«. Било је присутно преко 300 историчара из шеснаест земаља, међу њима и шездесетак младих научних радника — стипендиста сполетског »Centro italiano di studi sull' Alto Medioevo«.

У пријеподневним и послеподневним часовима, за шест дана чули су се реферати познатих свјетских стручњака, иза којих би готово редовно слиједила дискусија. Изложени реферати могу се, условно речено, подијелити на неколико тематских цјелина. У прву би ушли они у којима се првенствено третира проблематика географије и географских знања код појединих народа у времену од 7—11. стољећа: Андре Микел (André Miquel) — »Арапска географија последије 1000. године«; Норман Голб — »Географско знање међу Јеврејима високог* средњег вијека«; Елен Арвајлер (Hélène Arhweiler) — »Старо и ново у познавању византијске географије«; Фаусто Паренте — »Библијска географија између стварности и алегорије«; Хајнц Леве (Heinz Löwe) — »Западно путовање и мисија. Његова повезаност

*) Термини »Alto Medioevo« као и »High Middle Ages«, превођени као »високи средњи вијек« одговарају нашем термину »рани средњи вијек«.

са упознавањем земаља и народа свога доба»; Ана Доротеја фон ден Бринкен (Anna-Dorothee von den Brincken) — »Слика свијета према латинским историчарима и картографима«; Клод Короци (Claude Salozzi) — »Географија „другог свијета“ и њено значење у току зисоког средњег вијека«; Елијаху Аштор (Eliyahuh Ashtor) — »Европа у арапско-персијској географији 11. стољећа«; Гинтер Хаман (Günther Hamann) — »Историјска картографија и географија«.

Другу групу реферата чинили би они који се баве питањима појединих историјских или неисторијских народа: Хервиг Волфрам (Herwig Wolfram) — »Долазак германских народа и његове посљедице«; Иван Дуичев — »Долазак словенских народа и његове посљедице« и Раул Мансели (Raoul Manselli) — »Имагирни народи: Гог и Магог«.

Са подручја историје умјетности била су поднесена два реферата Флорентине Митерих (Florentine Mütterich) — »Етнографске представе у минијатури« и »Географске представе у минијатури«.

Преостали реферати не могу се подвести ни под једну од наведених цјелина: Ђовани Орланди (Giovanni Orlandi) — »Легенде о путу и апокалиптичне визије на Западу високог средњег вијека«; Ђорџо Стабиле (Giorgio Stabile) — »Свемирски хоризонт«; Карло Алберт Мастрели (Carlo Alberto Mastrelli) — »Нордијски извори и њихов географско-етнографски хоризонт«; Карл Рикард Врил (Carl Richard Brühl) — »Итинерари суверена«; Чинцио Виоланте (Cinzio Violante) — »Односи Франсоа Л. Гансофа (François L. Ganshof) и Жан-Франсоа Лемарињиеа (Jean-François Lemaignier) са Центром«. На скупу је узео учешћа и Роберто Салвини, одајући својим прилогом признање једном од редовних сарадника Центра, преминулом Марију Салмију.

Реферати су саопштавани на италијанском, француском, њемачком и енглеском језику. Захваљујући изузетним организаторским напорима Центра, присутнима су стајали на располагању модерни уређаји за праћење рада скупа, апарати са симултаним преводима и интерна телевизија.

Уводно предавање под насловом »О античком универализму насупрот средњовјековним посебностима: свијест о времену и простору касне антике« одржао је Жак Фонтен (Jacques Fontaine) са Сорбоне. У своје раду аутор је пратио неке компоненте развоја градских и сеоских насеља од времена Августа, када су »carmen, labor, virtus« били једина мјерила вриједности. Нагласио је значај хришћанске религије која се наметнула свијету и подијелила га на хришћане (и Римљане) са једне, и варваре и херетике с друге стране. Велики утицај на обликовање средњовјековног друштва у цјелини приписан је грчким и римским традицијама.

Са доста знатижеље очекивани реферат софијског професора Ивана Дуичева није се, на жалост, по домету научног истраживања, много помјерио од текста бољег средњошколског уџбеника. Дискусија о »Доласку словенских народа и његовим посљедицама« није одржана усљед ауторове одсутности са скупа.

Гисенски професор Брил указао је својим рефератом на могућности примјене статичног метода у раду историчара. »Итинерари суверена«, Отонâ и Каролинга, рађени су на основу повећа издаваних градовима и самостанима за вријеме краљевских боравака у њима. Проф. Брила је нарочито интересовала учесталост и дужина тих боравака, па је, тако, успио израчунати да је, на примјер, Отон Велики провео у западној Француској 296 дана, што износи 3% од укупног броја дана његове владавине. Уочено је, затим, да су путеви суверена тога времена, у цјелини гледано, скромног обима и да редовно постају учесталији око вјерских празника, Божића и Ускрса.

Професор Антор са Слободног универзитета у Јерусалиму оставио је необично дубок утисак на присутне начином на који је изложио, не читајући га, предмет свог реферата. Осврнувши се на претходни општи пад географских знања код Арапа и Персијанаца, аутор констатује да ће 11. стољеће донијети нагли напредак и да ће ови географи, служећи се информацијама трговаца, страних амбасада и дјелима разних путописаца, давати тачне податке и о најудаљенијим предјелима. Ал Бекри ће на тај начин бити у стању да супериорно ровори о Аквилеји, Верони, Прагу, Павији, Ђемони, Бордоу, Троа, Енглеској. Убрзо, међутим, поново долази до декаденце арапско-персијске географије и примат преузима западноевропска.

Скуп је завршен закључном рјечју једног од водећих свјетских медијевалиста, париског професора Жака Л Гофа (Jacques Le Goff).

Са »XXIX Settimane internazionale di studio« посматрач је, прије свега, понио утисак о изузетној разноврсности методолошких приступа обради појединих проблема из историје. Том неоспорном квалитету овога скупа требало би прибројати и друга два: у већини случајева добар избор предавача и тема које су успијевале да побуде пажњу присутних. За младе је, ипак, највећа корист била садржана у могућностима директних контаката са великим свјетским именима и веома широка, слободна размјена мишљења и ставова у вези са питањима третираним на скупу, као и оних која се нису дотицала реченог садржаја. Могло би се, стога, закључити да скупови историчара попут овога у Сполету оправдавају разлог свог постојања и доприносе бољем и потпунијем познавању кретања и развоја историјске мисли и сфера интересовања у ширим, европским, па и ваневропским границама.

Војка Бесаровић

